

کاهش ۱۳۵ هزار واحدی شاخص بورس در ۲۸ روز معاملاتی

از ابتدای امسال تا پایان هفته گذشته تعداد ۱۴۲ میلیارد و ۹۵۰ میلیون انواع اوراق بهادار به ارزش ۱۲۴۱ هزار و ۳۲۰ میلیارد ریال در بیش از ۹ میلیون و ۴۰۰ هزار و ۹۷۲ دفعه طی ۲۸ روز معاملاتی در بورس اوراق بهادار مورد معامله قرار گرفت. شاخص بورس نیز در این ۲۸ روز با ۱۳۵ هزار و ۴۴۵ واحد کاهش، معادل ۱۰۳۶ درصد افت کرد و در پایان هفته گذشته به رقم یک میلیون و ۱۷۲ هزار و ۲۶۲ واحد رسید.

گزارش «وطن امروز» از فرصت‌سوزی دولت در تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صنایع پایین‌دستی نفت

خنثی‌سازی تحریم با پتروپالایشگاه

بیش از یک قرن است تمام مبادلات اقتصادی و صنعتی دنیا ذیل انرژی‌هایی تعریف می‌شود که منشعب از نفت است. به طور قطع میزان توسعه‌یافتگی کشورها با میزان استفاده و نحوه استفاده‌شان از این ماده سیاه‌رنگ رابطه مستقیم دارد. به طور معمول تلاش کشورهای استعمارگر بر این بوده است که کشورهای دارای منابع بالا را در همان حد خام‌فروش نگه دارند تا به سمت تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صنایع پایین‌دستی نروند، زیرا با این طرح هم وابستگی کشورها را به خودشان افزایش می‌دهند و هم اهرم فشار تحریم را در اختیار دارند. در کشور ایران از همان سال ۱۳۸۷ که نخستین چاه نفت در مسجدسلیمان کشف شد نام آن با کلمه خام‌فروشی گره خورده بود. حتی هم‌اکنون نیز آمار وابستگی بالای اقتصاد و بودجه عمومی به صادرات نفت خام مؤید همین مطلب است. در واقع برای ایران که همواره با تحریم‌های ظالمانه آمریکا درگیر است ۳ راه کلی برای استفاده از این نعمت خدادادی وجود دارد.

راه اول افزایش راه‌های فروش از طریق مذاکره و تعامل به منظور کاهش تحریم‌هاست. این راه اگر چه شاید در کوتاه‌مدت جواب دهد ولی همان‌گونه که در قضیه برجام و سایر توافقات‌نامه‌ها دیدیم بسیار موقت است و نمی‌تواند راهی برای توسعه پایدار باشد. راه دوم دور زدن تحریم به وسیله راه‌های مختلف و متنوع است. به عنوان مثال در سال‌های ۹۰ و ۹۱ که اوج تحریم‌های ضدایرانی بود به نوعی رکورد درآمدهای نفتی با حدود ۱۲۰ میلیارد دلار شکسته شد، هر چند افزایش قیمت نفت در آن سال‌ها هم در این امر موثر بود. این راه هم به افراد باتجربه و متخصصی نیاز دارد، زیرا بسیار پیچیده و پریسک است. اما راه سوم که مطمئن‌تر و پایدارتر است راه خنثی‌سازی تحریم‌ها به وسیله توسعه صنایع مرتبط با نفت و صادرات فرآورده است. این راه هم از لحاظ اقتصادی به صرفه است، زیرا با فرآوری نفت و تکمیل

گازی سیراف است. این ۳ طرح به دلیل اجتناب‌ناپذیر بودن تولید میعانات گازی و عدم توان صادرات آن دارای اولویت و اضطراب است. برای این قانون رهبر انقلاب یک بار به شخص رئیس مجلس قبل اذن استفاده از سهم صندوق توسعه ملی را صادر کردند، همچنین در سخنرانی رهبر انقلاب در دیدار تولیدکنندگان و صنعتگران، این قانون مورد تمجید رهبری قرار گرفت و ایشان با یاد کردن از آن به عنوان «قانون خوب» بر تسریع روند اجرایی شدن آن تأکید کردند.

پس از اعلام طرح‌های برگزیده توسط وزارت نفت تنها مانع احداث پتروپالایشگاه‌ها در کشور چند مجوز حسابداری است که باید هیأت امنای صندوق توسعه ملی آنها را صادر کند. در این شرایط ظاهراً تنها مخالف ساخت پتروپالایشگاه در کشور سازمان برنامه و بودجه است. وزیر نفت دی‌ماه سال گذشته گفت در قانون پتروپالایشگاه‌ها آنچه سهم وزارت نفت بود به طور کامل انجام شده است، با این حال سازمان برنامه در جوابیه‌های متعدد و تکراری خود می‌گوید جدول پیشنهادی وزارت نفت برای اعطای تنفس خوراک غیرقابل قبول است. این یعنی اختلاف و تشمت درون هیأت دولت منجر به عقب افتادن ساخت پتروپالایشگاه‌ها، زیان روزافزون شرکتهای سرمایه‌گذار، اهمال و بی‌توجهی به تأکیدات رهبری، فرصت‌سوزی در استفاده از منابع ملی و در نهایت آسیب به معیشت مردم می‌شود.

به همین منظور نمایندگان کمیسیون انرژی مجلس پس از چند جلسه که با مسؤولان وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه گذاشتند، فرصت ۱۰ روزه‌ای را به آنها دادند تا مسیر صدور مجوزها را تسهیل کنند. مالک شرعیتی، سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس ۲۳ فروردین در مصاحبه با ایرنا گفت: «با توجه به تأکیدی که کمیسیون انرژی بر ضرورت تصویب تنفس خوراک در هیأت امنای صندوق توسعه ملی بر اساس مهلت ۱۰ روزه طبق آیین‌نامه دارد، همین مهلت را اعضای کمیسیون برای تشکیل جلسه و تصویب تنفس خوراک در نظر گرفتند و ضرورت انجام این کار به دولت اعلام شد».

وی با بیان اینکه اعلام نظر نهایی در این باره به هیأت‌رئیس مجلس بعد از مهلت ۱۰ روزه انجام خواهد شد، خاطر نشان کرد: خوراک را در فرصت صندوق توسعه ملی تصویب کند، در غیر این صورت بر اساس زمان‌بندی اعلام شده، ماده ۲۳۴ اعمال می‌شود». هر چند هم‌اکنون ۲ هفته از پایان مهلت مجلس به دولت می‌گذرد و خبری از هیچ‌کدام از ۲ طرف برای پیگیری قانون نیست ولی امید است در این روزهای پایانی دولت که تمام توان و تمرکز هیأت دولت و مجلس بر مذاکرات وین و بحث‌های انتخاباتی است، هیأت امنای صندوق توسعه ملی با پیگیری و اهتمام به این قانون، با صدور این مجوزها قدم بزرگی در خنثی کردن تحریم‌ها و مانع‌زدایی از تولید بردارد.

پتروپالایشگاه‌سازی، کشور ما سال‌هاست از این مسیر عقب افتاده است. هر چند در گذشته دلیل این امر مشکل تأمین مالی بیان می‌شد ولی در مردادماه سال ۹۸ که قانون «حمایت از توسعه صنایع پایین‌دستی با استفاده از سرمایه‌های مردمی» تصویب شد، این مشکل کاملاً حل شد.

ایده اصلی این قانون اعطای تنفس خوراک به واحدهای پالایشی و پتروپالایشی است. تنفس خوراک یک مشوق اقتصادی است که به کمک آن می‌توان نقدینگی سرگردان در کشور را جذب طرح‌های پتروپالایشی کرد. در این روش، ابتدا یک پتروپالایشگاه به کمک سازمان بورس و با استفاده از سرمایه‌های مردمی تأمین مالی شده و طی مدت ۴ سال ساخته می‌شود، سپس به محض بهره‌برداری از یک تا ۲ سال تنفس خوراک برخوردار می‌شود، یعنی هزینه خوراک دریافتی را در ۲ سال ابتدایی پرداخت نمی‌کند و سپس هزینه این دو سال را به صورت اقساطی در ۸ سال بازپرداخت می‌کند. با این روش نرخ بازدهی داخلی و بازگشت سرمایه پروژه‌ها بشدت بالا می‌رود و برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی جذاب‌تر می‌شود. به همین خاطر شرکتهای متعددی برای ساخت پتروپالایشگاه و استفاده از این قانون درخواست دادند که ۸ طرح از طرف وزارت نفت برگزیده و در تیرماه سال ۹۹ اعلام شد. از این طرح‌ها ۵ طرح مربوط به پتروپالایشگاه با خوراک نفت خام و ۳ طرح دیگر مربوط به پالایشگاه‌های میعانات

مزیت‌های حقوقی قانون چک

دانسته شده و تأکید کرده این مسؤولیت با توجه به محتوای ماده، مبتنی بر مسؤولیت محض یعنی بدون نیاز به اثبات قصور و تقصیر بانک خواهد بود. تنها استثنایی که مقنن در نظر گرفته، شورای تأمین استان است که بر اساس تبصره یک ذیل ماده ۵ مکرر باید تشخیص دهد محرومیت یک بنگاه اقتصادی از امور خدمات بانکی باعث اختلال در امنیت اقتصادی آن استان می‌شود. شورای تأمین می‌تواند محرومیت‌های سه‌گانه غیر از مسدودی حساب را به مدت یک سال معلق کند. البته اعطای دسته چک یا محرومیت از دسته چک جزء ماده ۵ مکرر نیست که افراد برای رفع آن سراغ شورای تأمین استان یا ستاد رفع موانع تولید بروند. در شرایط کنونی به دلیل شیوع بیماری کرونا مصوبه‌ای از سوی رئیس‌جمهوری اعلام شد که این محرومیت‌ها ۲ ماه معلق شود.

برای نخستین‌بار است که قانونگذار محرومیت دارندگان چک برگشتی از دریافت دسته چک جدید را در متن قانون مصرح آورده است.

زمان دریافت دسته چک تا تاریخ سررسید چک‌ها نباید بیش از ۳ سال باشد و در صورتی که بیش از ۳ سال باشد، تابع قانون چک نخواهد شد. نکته دیگری اینکه از صادرکننده چک اعتبارسنجی می‌شود که با توجه به شغل فرد و گردش حساب مالی او برایش اعتبار در نظر گرفته می‌شود. در صورتی که فرد مبلغ اعتبار را طی ۲ فقره چک اول خرج کند، سیستم اجازه صدور چک‌های سوم و چهارم را به او نمی‌دهد تا زمانی که چک‌های قبلی او پاس شود.

نکته مهم دیگر که باید مورد توجه قرار داده، این است که صادرکننده چک باید علاوه بر نوشتن موارد لازم روی چک، وارد سامانه بانک مرکزی شود و چک را ثبت کند و مواردی از قبیل داشتن اعتبار برای صدور چک، سررسید و مشخصات

یادداشت

شیدا آریایی پور: به دلیل تغییرات زیادی که در قانون صدور چک در سال ۹۹ ایجاد شد، بانک مرکزی ترجیحاً اصلاحات این قانون را در ۳ دوره زمانی مختلف اعمال کرد. بر اساس ماده ۵ مکرر این قانون، درباره افرادی که چکشان برگشت خورده است، ظرف ۲۴ ساعت همه بانک‌ها مکلفند تا زمان رفع سوءاثر از چک، فرد را از خدمات بانکی محروم کنند. محرومیت‌های تصریح‌شده از این قرار است:

- ۱- این افراد نمی‌توانند تسهیلات بگیرند.
- ۲- حساب بانکی جدید نخواهند بود.
- ۳- تمام وجوه و دارایی این افراد نزد بانک به میزان مبلغ چک به ترتیبی که بانک مرکزی اعلام می‌کند باید مسدود شود.
- ۴- این افراد نمی‌توانند تسهیلات بگیرند.
- ۵- ضمانتنامه و خدمات ارزی نیز نمی‌توانند دریافت کنند.
- ۶- محرومیت‌های ماده ۵ مکرر شامل صاحب حساب و افرادی که به وکالت یا نمایندگی از صادرکننده، چک صادر می‌کنند می‌شود. (مطابق ماده ۱۹ قانون صدور چک تصریح شده است که صاحب حساب و صادرکننده چک متضامناً مسؤول پرداخت وجه چک هستند.) همچنین خروج مدیران از تصدی شرکت تأثیری در رفع محرومیت‌های آنان در قانون ندارد و نام آنها در سامانه یکپارچه بانک مرکزی کاملاً باقی خواهد ماند. به استناد شرطی که در دستورالعمل افتتاح حساب جاری آمده است، بانک‌ها مکلفند به محض موجودی نداشتن برای صادرکننده چک به ترتیب از حساب قرض‌الحسنه عادی، حساب قرض‌الحسنه جاری، حساب کوتاهمدت یا بلندمدت به عنوان حساب‌های پشتیبان، پول را دریافت و چک را وصول کنند.

در ذیل ماده ۵ مکرر این قانون، مسؤولیت جبران خسارات ناشی از عدم فعل اقدام قانونی بانک به افراد ثالث، متوجه بانک

طرف مقابل مانند کد ملی فرد باید به تأیید سیستم برسد. در صورت مفقودی چک، اگر فردی غیر از صاحب چک، لاشه چک را پیدا کند، نمی‌تواند آن را در بانک نقد کند و بانک ترتیب اثر نخواهد داد. در صورتی که دارنده چک آن را با ظهرنویسی به فرد سومی منتقل کند، این انتقال نیز باید در سیستم بانک مرکزی ثبت شود؛ در غیر این صورت فرد سود به عنوان آخرین دارنده چک شناخته نمی‌شود و چک نقد نخواهد شد و برگ چک در دست نفر سوم یک سند حواله مدنی است که فرد با استفاده از آن می‌تواند در دادگاه اقامه دعوا کرده و دادخواست مطالبه وجه بدهد و ارزش سند تجاری و مزایای چک را نخواهد داشت. در واقع صدور چک در وجه حامل ممنوع خواهد بود.

دربراه مکانیزم جدید صدور اجرائیه نیز بر اساس ماده ۲۳ قانون جدید صدور چک، دارنده چک می‌تواند با ارائه گواهینامه عدم پرداخت از دادگاه صالح صدور اجرائیه نسبت

به کسری مبلغ چک و حق وکاله و کیل طبق تعرفه قانونی را درخواست کند. در صورت کلاهبرداری، مفقودی، سرقت یا خیانت در امانت و جرائم دیگر صادرکننده چک، ذی‌نفع یا قائم‌مقام قانونی‌اش با تصریح بر موارد ذکرشده می‌تواند کتباً دستور عدم پرداخت وجه را به بانک ارائه دهد. بانک پس از احراز هویت دستوردهنده، در پرداخت وجه خوداری خواهد کرد. در صورت ارائه چک، بانک گواهی عدم پرداخت را با ذکر دلیل اعلام شده صادر و تسلیم می‌کند. همچنین دارنده چک می‌تواند علیه کسی که دستور عدم پرداخت داده شکایت کند و در صورت اثبات خلاف ادعایی که موجب عدم پرداخت شده، دستوردهنده علاوه بر مجازات مقرر در ماده ۷ این قانون به پرداخت همه خسارات وارده به دارنده چک محکوم خواهد شد.

حقوقدان و پژوهشگر

اخبار

دستور رئیس قوه قضائیه برای تسهیل صدور مجوز کسب‌وکارها

رئیس قوه قضائیه در نشست خبری پایان سفر به استان همدان اظهار کرد: این سفر باید زودتر انجام می‌شد و در شرایط رعایت اصول بهداشتی در رابطه با کرونا تلاش شد با کمترین ظرفیت جلسات را داشته باشیم. این‌الله سیدابراهیم رئیسی افزود: یکی از مسائل مهم امروز در پرتو تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی موضوع تولید است که در این رابطه نشست‌ها و مدیران را برای تولیدکنندگان داشتیم و با حضور مسؤولان اجرایی و استاندار محترم، موانع و مشکلات مطرح شد که بخشی از این مشکلات به نظر ما حتماً در استان قابل رفع و برخی دیگر نیز در مرکز قابل حل است. مجموعه این اقدامات می‌تواند به رونق تولید، ایجاد اشتغال و رفع بیکاری در استان حتماً کمک کند. وی ادامه داد: بازدیددی که از کارخانه صنایع غذایی داشتیم گواه این مساله بود که باید اقدام متفاوتی انجام داد که ما در آنجا اعلام کردیم طرف یک ماه کارخانه کیوان راه بیفتد. برداشت ما بر اساس صحبت‌هایی که با مسؤولان استانی و استاندار محترم داشتیم این است که ظرف ۱۰ روز آینده چرخ‌های تولید این کارخانه به حرکت دربیاید و آن‌شاه‌الله روزبه‌روز رونق پیدا کند.

تصویب دامنه متقارن مثبت و منفی ۵ در هیأت‌مدیره سازمان بورس

هیأت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار در جلسه ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۰ با توجه به مصوبه شورای عالی بورس مبنی بر افزایش تدریجی و پیرو مطالعات انجام‌شده، درباره متقارن‌سازی دامنه در همین متقارن قطع و سپس افزایش تدریجی دامنه به صورت متقارن تصمیم گرفت. از همین رو دامنه نوسان به جای مثبت ۶ و منفی ۴ به مثبت و منفی ۵ تغییر یافت و در آینده با صراحت شرایط بازار نسبت به افزایش دامنه اقدام خواهد شد. همچنین درباره دامنه نوسان و حجم مینا در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران مقرر شد از روز شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۳ حداقل ارزش مینا در حجم مینا برای تمام نمادهای معاملاتی سهام بورس اوراق بهادار تهران، بازار اول و دوم تا حدودی از تلاطمات دور ماند اما اسما به رغم اعلام تمدید اعتبار اعتبار این مصوبات تا تیرماه سال جاری از سوی وزیر راه‌وشهرسازی، بازار اجاره مسکن با وضعیت خوبی روبه‌رو نیست. تسنیم در گزارشی نوشت: به گفته تعدادی از مشاوران املاک، اجاره‌بها در برخی محله‌های گران‌قیمت تهران ۷۰ تا ۷۰ درصد نسبت به بهار و تابستان سال گذشته و در برخی محله‌های ارزان‌قیمت‌تر، ۳۰ تا ۵۰ درصد رشد داشته است. این در حالی است که سقف افزایش اجاره‌بها برای قراردادهای تمدیدی، بر اساس اعلام ستاد ملی مقابله با کرونا در تهران ۲۵ درصد است. با این حال یافتن واحدهای اجاره‌ای با رهن کمتر از ۱۵۰ میلیون تومان اگر چه به سختی امکان‌پذیر است.

رشد اجاره‌بها به رغم شرایط کرونایی

در حالی که بازار اجاره سال گذشته با اجرای ۳ مصوبه مهم ستاد ملی کرونا مبنی بر «لزام موجران به تمدید قراردادهای اجاره از سال گذشته و عدم امکان فسخ قرارداد»، «تعیین سقف اجاره‌بها در تهران و سایر شهرها» و «اعطای تسهیلات ودیعه مسکن به مستأجران» تا حدودی از تلاطمات دور ماند اما اسما به رغم اعلام تمدید اعتبار اعتبار این مصوبات تا تیرماه سال جاری از سوی وزیر راه‌وشهرسازی، بازار اجاره مسکن با وضعیت خوبی روبه‌رو نیست. تسنیم در گزارشی نوشت: به گفته تعدادی از مشاوران املاک، اجاره‌بها در برخی محله‌های گران‌قیمت تهران ۷۰ تا ۷۰ درصد نسبت به بهار و تابستان سال گذشته و در برخی محله‌های ارزان‌قیمت‌تر، ۳۰ تا ۵۰ درصد رشد داشته است. این در حالی است که سقف افزایش اجاره‌بها برای قراردادهای تمدیدی، بر اساس اعلام ستاد ملی مقابله با کرونا در تهران ۲۵ درصد است. با این حال یافتن واحدهای اجاره‌ای با رهن کمتر از ۱۵۰ میلیون تومان اگر چه به سختی امکان‌پذیر است.

حذف قانون انتراع و گرانی نهاده

نصرالله پژمانفر درباره علل گرانی مرغ با وجود اختصاص ارز ۴۲۰۰ تومانی برای آن، اظهار کرد: در صورتی که تولید داخل کشور به اندازه‌نیاز کشور نباشد، باید بر اساس تنظیم برنامه، اقدام به واردات کنیم. از سوی دیگر وجود هرگونه نقص در فرآیند برآورد مقدار مورد نیاز کالا، میزان ارز اختصاصی برای آن و شبکه توزیع‌کننده می‌تواند تمام فرآیند را با مشکلات جدی مواجه کند. نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: متأسفانه نبود سفارش‌های دقیق از میزان نیاز واقعی و واردات یکی از مشکلات اساسی در حوزه مرغ بود که مقصر اصلی عدم ثبت سفارش‌های دقیق دستاورد اشتباه آقای روحانی، در دولت یازدهم و دوازدهم است، چراکه رئیس‌جمهور معتقد بودند باید میان بخش تجاری و توزیع تفکیک قائل شد و به همین جهت بر اساس قانون انتراع واردات نهاده‌های دامی را برعهده وزارت صمت گذاشتند و توزیع را به وزارت جهاد کشاورزی محول کردند. وی گفت: در واقع با اجرای این قانون، مأموریتی به وزارت صنعت، معدن و تجارت برای ثبت سفارش کالا و برنامه‌ریزی برای آن واگذار شد که اصلاً در حوزه تخصص و آگاهی این وزارت‌خانه نبود و این عدم آگاهی زمینه را برای فساد آماده کرد. به گونه‌ای که بخشی از نهادهای دامی وارداتی در بنادر ما مفقود شد و میزان کالای ثبت سفارش شده با میزان واردات ثبت شده در سامانه بازارگاه دارای اختلافات قابل توجه بود.

این مسیر تنها متعلق به شماست.
اینترنتی "کاملاً" اختصاصی برای کسب‌وکار شما

رسپینا
بزرگ‌ترین ارائه‌دهنده پهنای باند اختصاصی به سازمان‌ها در ایران

www.respina.net

تلفن: ۰۲۱-۹۱۰۷۰۰۰۰

شرکت خادمدارای رسپینا
(سهامی خاص) - شماره ثبت: ۱۳۷۱۱
دارای پهنای ۴۰۰ به شماره ۱۱-۴۴-۱۱
از میان‌بند تنظیم حرارت و ارتقاء ۱۰۰ میلیون

@respinaofficial